

Main-d'oeuvre immigrée et revendications “qualitatives”

DONGKYU SHIN

La “grève sauvage” chez Michelin à Leeuw-Saint-Pierre en 1970

Lors du conflit dans l’usine Michelin à Leeuw-Saint-Pierre en 1970, des revendications “qualitatives” voient le jour, portées par des travailleurs immigrés. Elles révèlent les mauvaises conditions de travail et montrent la volonté des ouvriers étrangers de dépasser les structures syndicales traditionnelles de la Belgique. Ces revendications “qualitatives” mettent en cause la pénibilité induite par l’organisation rationalisée du travail ainsi que l’orientation des syndicats qui tendent à régler les problèmes dans l’entreprise à travers l’augmentation des salaires. Politisés dans leurs pays d’origine, les travailleurs espagnols et grecs de l’usine Michelin demeurent éloignés de la culture syndicale belge et n’adhèrent pas aux syndicats. Ils mènent toutefois une action collective contre les “cadences infernales” et forment une organisation autonome – le comité ouvrier – face aux dirigeants syndicaux qui apparaissent alors comme les défenseurs de la “paix sociale”. Ils remettent en cause le système de concertation sociale et critiquent vivement la durée de la convention collective fixée pour deux ans, qui empêche une amélioration des conditions de travail au rythme du changement social et économique. Dans un second temps, les grévistes adhèrent volontairement aux syndicats – FGTB et CSC – dans le but de faire pression sur leurs dirigeants mais cette tentative stratégique échoue au cours des longues négociations. Finalement, l’occupation de l’usine est décidée face à des dirigeants syndicaux qui refusent de remettre en question la règle de la convention collective. La radicalisation des

travailleurs immigrés se nourrit en interaction avec l’orientation des syndicats qui, de leur côté, maintiennent leur place dans le système de concertation. Tout comme la CSC, la FGTB considère la “grève sauvage” comme un trouble social face auquel ces syndicats cherchent à consolider le système de négociation.

Buitenlandse arbeidskrachten en “kwalitatieve” eisen

DONGKYU SHIN

De “wilde staking” van 1970 bij Michelin in Sint-Pieters-Leeuw

Tijdens het geschil in de Michelin-fabriek te Sint-Pieters-Leeuw in 1970, worden door buitenlandse werknemers ‘kwalitatieve’ eisen gesteld. Die eisen brengen de slechte werk-omstandigheden aan het licht en tonen de wil van de buitenlandse arbeiders om de traditionele syndicale structuren in België te overstijgen. Ze stellen de zware last van het werk in vraag, die veroorzaakt wordt door de rationele organisatie ervan. Ook de neiging van de vakbonden om bedrijfsproblemen op te lossen door loonsverhogingen, wordt in vraag gesteld. De Spaanse en Griekse werklieden van Michelin, gepolitiseerd in hun landen van oorsprong, staan ver af van de Belgische vakbondscultuur en worden geen lid van de vakverenigingen. Toch voeren zij collectieve actie tegen het steeds hoger werktempo en zij vormen een autonome organisatie – het arbeidscomité – tegen de syndicale leiders die zich voordoen als de verdedigers van de ‘sociale vrede’. Ze stellen het systeem van sociaal overleg in vraag en bekritisieren heftig de lange duur van de arbeidsovereenkomst, die een periode van twee jaar beslaat. Zulk een overeenkomst is een hinder voor de

verbetering van de werkvoorwaarden : ze kan de snelle sociale en economische verandering niet volgen. In een tweede fase worden de stakers vrijwillig lid van de vakbonden – ABVV/FGTB en ACV/CSC –, met als doel druk uit te oefenen op de syndicale leiders. Wegens de te lange onderhandelingen mislukt deze strategie echter. Uiteindelijk wordt beslist over te gaan tot de bezetting van de fabriek, waardoor ze zich lijnrecht tegenover de syndicale leiders stellen, die weigeren de collectieve arbeidsovereenkomst in vraag te stellen. De radicalisering van de buitenlandse arbeiders wordt gevoed door de houding van de syndicaten, die zelf hun plaats behouden in het systeem van sociaal overleg. Zowel het ACV/CSC als het ABVV/FGTB beschouwen ‘een wilde staking’ als sociale onrust. Zij willen daarentegen het systeem van onderhandelen versterken.

The birth of an immigrant worker’s’ movement for better labour conditions in 1970

DONGKYU SHIN

‘Spontaneous strike’ at Michelin in Leeuw-Saint-Pierre

During the conflict at the Michelin factory in Leeuw-Saint-Pierre in 1970, “qualitative” claims arose, supported by the action of migrant workers. These claims expressed the bad working conditions as well as the migrant workers’ willingness to break through the Belgian trade unions’ traditional structure. These “qualitative” claims questioned the hardship caused by the scientific organization of the workplace, as well as the trade unions’ tendency to resolve conflict in the firms through wage increase. Having been politicized in their own countries, Spanish and Greek

workers of the Michelin factory had stayed far from the Belgian trade unions’ culture and had not affiliated themselves with these trade unions. Nonetheless, they took a collective action against the rise of the tempo of work and formed an independent organization – the workers’ committee – opposing trade unions’ leaders who presented themselves as supporters of “social peace”. In this way, they challenged the system of social dialogue and strongly criticized the two-years term of the collective labor agreement, a duration, they claimed, that posed an obstacle to the improvement of working conditions that were a result of social and economic changes. Then, migrant workers in strike joined trade unions – the FGTB and the CSC – with the aim of putting pressure on the trade unions’ leaders, but this strategic attempt ended in failure during long negotiations. Finally, they decided on the occupation of the factory in face of the trade unions’ leaders’ refusal to discuss the rules of the collective labor agreement. The radicalization of migrant workers increased as a result of the political orientation of the trade unions who maintained their position in the system of social dialogue. The CSC, as well as the FGTB both saw the “wildcat strikes” as social disturbances, in response to which they tried to maintain the system of negotiation.